

Krizový plán při řešení rizikového chování Základní škola Újezd u Brna

I. Šikana:

A) **Šikana v počáteční formě** (1. a 2. stádium) : ostrakizace – vytěšňování na okraj třídy, mírné formy fyzického násilí

Cíle vyšetřování: získání konkrétních informací:

- Kdo je obětí? Případně kolik je obětí?
- Kdo je agresorem, příp. kolik jich je?
- Kdo je iniciátorem, kdo aktivním účastníkem, kdo je agresor a oběť?
- Co, kdy, kde a jak konkrétního dělali agresori obětím?
- K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?
- Kde byli a co dělali, příp. jak reagovali ostatní?
- Jak dlouho šikanování trvá?

1. **Ohlášení podezření** - třídnímu učiteli (dále jen TU), výchovnému poradci (VP) Lucii Pohludkové, školnímu metodikovi prevence (ŠMP) Stanislavě Žáčkové a vedení školy
2. **Odhad závažnosti (stadia) problému** - TU, VP a ŠMP společně odhadnou závažnost
 - a. zda je nutno izolovat agresory, oběť (oběti)
 - b. zda třída (část třídy spolupracuje), je si vědoma, že se něco špatného děje ve třídě a nesouhlasí s tím
 - c. zda ihned volat odborníky nebo policii
3. **Výslech informátorů – co se vlastně ve třídě děje** - za přítomnosti TU, VP nebo ŠMP
 - a. po jednom (TU vytipuje nestranné žáky)
 - b. nezpochybňovat jejich výpovědi, neradit, i nepravděpodobnou výpověď ověřit
 - c. vše zapsat po odchodu informátora (zapíše ŠMP, popř. TU)
4. **Rozhovor s obětí** – ostatní by neměli nic tušit (bezpečně, nenápadně, pod záminkou vzít do kabinetu)
 - a. vyjádřit oběti sympatie, hovořit otevřeně, ověřit si každou výpověď, neslibovat
 - b. vše zapsat (ŠMP, TU)
5. **Nalezení vhodných svědků** – vyplývá z předchozích bodů:
 - a. měli by sympatizovat s oběťmi
 - b. individuální rozhovory
 - c. nekonfrontovat s agresory, opatrná konfrontace max. dvou svědků při protichůdných informacích (opět zápis)
6. **Ochrana obětí**
 - a. Zvýšená pozornost k chování v postižené třídě ve výuce, při dozorech
 - b. Rodičům doporučit odborníka v PPP nebo SVP (vykoná a zapíše TU)
7. **Rozhovor s agresorem (agresory)**
 - a. **vypracování přehledu hlavních typů agresorů** (iniciátorů, aktivních účastníků a agresorů, kteří jsou současně obětí); u jejich jmen si poznamenejme přesné údaje kdy, kde, jak a komu co udělali (*abychom byli chráněni před stížnostmi rodičů agresorů*)
 - b. moment šoku, překvapení – konkrétní důkazy jejich činnosti

1. **Znejistění agresora**, využíváme napětí, momentu překvapení a šoku.
2. **Monolog** V "zahřívacím předkole" "Monolog" můžeme ve vyšetřování vynechat. Slouží k tomu, aby žák - svědek nebo agresor svými slovy řekl, co se přihodilo. Někdy se zaplete do vlastní lži.
3. **"Dialog"** "Dialog" není dialogem v pravém slova smyslu, jde v něm o kladení otázek vyšetřovanému žákovi a o jeho odpovědi. Po celou dobu je třeba udržovat citové napětí. Nejběžnější variantou je tzv. přitlačení ke zdi. Agresorovi jsou nabídnuty nějaké polehčující okolnosti, když se přizná, zároveň je ubezpečen, že v případě dalšího šikanování bude nekompromisně potrestán.
4. **Konfrontace** Při rozhovoru s agresorem je důležité, na co se ptáme a jakým způsobem. Významnou roli hraje neverbální komunikace. Např. jak se na agresora díváme (dlouhý chladný pohled znejistí), v jaké jsme od něj vzdálenosti (příliš velká vzdálenost i přílišná blízkost zneklidňují), zda on sedí a my stojíme (pocit převahy). I kladenými otázkami agresora znejišťujeme, hledáme v jeho slovech rozpory, chytáme se přeřeknutí atd. Konfrontace není nutná v každém případě. Někdy se dělá buď mezi svědky, aby se ujasnily rozpory, nebo mezi agresory. **Konfrontaci agresorů (posadíme je tvář v tvář) regulujeme, sledujeme rozpor mezi slovy a gesty.**
5. **Povození na kolotoči** – sprcha otázek

(volně podle dr. Koláře)

8. Výchovná komise –

- a. za účasti vedení školy + VP nebo ŠMP + TU+ rodič agresora (popř. odborník) - seznámení s problémem (postihy agresorů – odkaz na Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j. 24 246/2008 - 6, čl. 5 – výchovná opatření)
- b. vyjádření rodičů, jimi navrhovaná řešení
- c. domluvit časový horizont, navrhnout odbornou pomoc
- d. zápis provede VP

9. Rozhovor s rodiči oběti

- jiný den než s rodiči agresorů
- sdělit zjištění, časový horizont pro sledování situace (14 dní až měsíc)

10. Práce se třídou, nápravné mechanismy

- a. uzavření celé záležitosti vedením školy ve třídě (VP, ŠMP, TU)
- b. nastavení pravidel třídy (nutnost dodržování nejen žáky, ale i všemi pedagogy)
- c. informování pedagogického sboru, neustálé monitorování třídy
- d. ozdravení třídy – dlouhodobý proces (mapování klimatu třídy ve spolupráci s PPP – Mgr. Lenka Cupalová, následné intervence)
- e. práce TU (např. komunitní kruh – co se žákům ve třídě líbí, nelíbí, co mohou udělat pro nápravu)

Při pokračování problému kontaktovat ŠMP, VP (pomoc instituce zabývající se touto problematikou – SVP, PPP aj.)

B) Pokročilá šikana (3. - 5. stádium)

1. Odhad závažnosti onemocnění třídy (TU + VP + ŠMP + vedení školy)

- a. dusná atmosféra, strach, napětí, souhlas s jednáním a normami agresorů, obviňování obětí, bagatelizace nebo popírání násilí
- b. nespoupráve svědků, strach z následků, oběť popírá násilí, obviňuje sebe
- c. šikanování probíhá déle než 3 měsíce

- d. větší počet obětí a agresorů
2. **Vstup odborníka (SVP, PPP – Mgr. Lenka Cupalová)**
3. **Zajištění bezpečnosti obětí, informátorů** – zvýšený dozor (chodby, nahlížení do tříd, na WC, šatny, pod schody). Oběť po dohodě s rodiči po dobu vyšetřování může zůstat doma.
4. **Zajištění odborné péče pro oběti i agresory** (Spondea, Poradenské centrum Sládkova 45 – terapeutické skupiny, PPP)
5. **Výchovná komise s rodiči agresorů, jednání s rodiči obětí, eventuálně s rodiči všech žáků postižené třídy.**
6. **Oznámení o potrestání agresorů** - před celou třídou, vedení školy vyjádří stanovisko školy
7. **Informování všech pedagogů školy**
 - co se ve třídě děje
 - jak je situace řešena, jak mohou napomoci jednotliví vyučující
8. **Léčba skupiny**
 1. intervenční program ve spolupráci s odborníky
 2. restrukturalizace třídy - nejčastěji rozbití stávající skupiny
 3. vždy vyloučit ze skupiny jádro agresorů
 4. sestavit nově konstelaci žáků – pozitivní tendence, přítomnost „hvězdy“
 5. realizace vnějšího nátlaku – kázeňská opatření, výchovná opatření
 6. spolupráce se servisními zařízeními

C/ Šikana učitele

1. Podezření na šikanu učitele je nutné vždy nahlásit vedení školy, které přistoupí k vyšetření celého případu za použití stejných postupů jako při vyšetřování šikany mezi žáky.
2. Pro případ bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky je nutné dodržet následující postup:
 - a. pedagog zajistí svoji bezpečnost (odejde ze třídy, nebo přivolá do třídy pomoc – jiného pracovníka školy)
 - b. požádá o pomoc vedení školy pro zajištění dozoru ve třídě, případně pro izolaci agresora
 - c. je nutné zajistit bezpečí pro ostatní žáky ve třídě, vyžaduje-li to situace (žáci jsou odvedeni do jiné třídy, nebo je izolován agresor)
 - d. v případě vysokého stupně ohrožení přivolá vedení školy Policii ČR
3. Pro třídu, v které se šikana odehrála, zajistí metodik prevence intervenční program za účelem znovunastolení bezpečné atmosféry.

V případě podezření, že byla naplněna skutková podstata trestného činu, kontaktovat Policii ČR.

II. Plán při výbuchu skupinového násilí:

1. **Překonání šoku pedagoga** – okamžitě zasáhnout
2. **Bezprostřední záchrana oběti** - vyslat odpovědného žáka (žáky) pro další pedagogy – do vedlejší třídy, do nejbližšího kabinetu, pro vedení školy, zastavit skupinové násilí, poskytnou pomoc oběti; pamatovat i na vlastní bezpečí
3. **Zvláštní organizační opatření (strategie se týká všech žáků ve třídě)** - provedení individuálních rozhovorů se všemi přítomnými žáky – organizačně zabránit domlouvání (např. rozdělit žáky do

kabinetů, do třídy pod dozor více pedagogů, školníka..., aby mezi sebou nemohli mluvit, v lavicích po jednom)

4. **Rozhovory s informátory a obětmi**
5. **Nalezení vhodných svědků, rozhovory se svědky**
6. **Ochrana oběti**
7. **Rozhovor s agresory, příp. konfrontace mezi nimi**

III. Omamné látky a psychotropní látky

A/ Při nálezu neznámé podezřelé látky

1. možnost:

- a) Zajistí-li pedagog neznámou látku a je podezření, že se jedná o drogu či jinou škodlivou látku, v přítomnosti dalšího člena pedagogického sboru (svědka) uloží tuto látku do obálky, na obálku napíše datum, místo a čas zajištění látky, příp. komu byla odebrána, podepíše se a uvede jméno svědka. Obálku přelepí, opatří razítkem školy a uschová ji do školního trezoru.
- b) Poté bezodkladně vyrozumí vedení školy, které informuje policii. Identifikaci provádí vždy policie. Při převzetí neznámé látky policií si škola nechá tuto skutečnost písemně potvrdit.
- c) Pokud je zajištěna podezřelá látka u dítěte, které jeví závažné známky otravy, může se stejným způsobem uložená látka předat i přivolanému lékaři, pokud to tento vyžaduje.

2. možnost:

- a) Pedagog ponechá nalezenou neznámou látku na místě nálezu.
- b) Zajistí dohled pracovníka školy na místě nálezu, popř. zadrží studenta, u něhož byl nález učiněn a opět nad ním zajistí dozor.
- c) Bezodkladně vše oznámí vedení školy, které informuje policii a zákonné zástupce žáka, kterého se věc týká.

B/ Při ohrožení zdraví studenta v důsledku podezření na požití omamné látky (postupuje se tak, jako když žák přijde do školy s horečkou)

1. Dítě jevící příznaky užití omamné látky je odvedeno ze třídy do místnosti (ředitelna, místnost pí Petlákové), kde zůstane po dobu, než si ho vyzvedne zákonný zástupce nebo lékařská služba. Pedagog zajistí nad dítětem dozor dospělé osoby.
2. Je informováno vedení školy, které bezodkladně informuje rodiče žáka o bližší nespecifikovaných zdravotních obtížích dítěte. Rodiče jsou vyzváni, aby si dítě vyzvedli co nejdříve ze školy, neboť je nutné lékařské vyšetření.
3. **Pokud si rodič dítě vyzvedne:**
 - je seznámen se zdravotními obtížemi dítěte
 - informuje rodiče o příznacích, které jej vedly k podezření na požití omamné látky (rozšířené zornice, třas, nekontrolovatelné chování, špatná artikulace apod.)

- škola doporučí rodičům, aby s dítětem podstoupili testy na zjištění požití omamné látky u lékaře
- pedagog odkáže rodiče na odborníky ve specializovaných pracovištích (PPP Brno-venkov, Centrum drogových a jiných závislostí apod.)

4. Rodič si dítě nevyzvedne:

- škola znovu zvaží zdravotní stav dítěte, pracovník školy (TU, vedení školy) zavolá lékařskou službu.
- Rodiče jsou o tomto postupu předem informováni;** popř. jsou upozorněni, že škola bude informovat sociální odbor v případě jejich nedostatečné spolupráce.
- škola vyhotoví **zápis průběhu celého případu** a stanoví postup, jak zamezí případnému opakování:
 - ve školním řádu je uveden zákaz nošení, držení a zneužívání návykových látek ve škole a na akcích pořádaných školou včetně sankcí vyplývajících z porušení
 - žák, který prokazatelně tímto způsobem porušil školní řád, je kázeňsky potrestán dle školního řádu
 - rodiče tohoto žáka jsou urychleně pozváni k projednání případu, kde jsou seznámeni se všemi skutečnostmi případu, návrhem výchovného opatření a je jim doporučena odborná pomoc. Škola (vedení školy, VP, ŠMP) vyhotoví z jednání dva zápisy, jeden obdrží rodiče, druhý je uložen ve škole.
 - žáci a rodiče žáků školy jsou v obecné rovině seznámeni s možným nebezpečím šíření tohoto jevu, jsou informováni o právním dopadu takového jednání, jsou opět seznámeni s náplní práce a konzultačními hodinami ŠMP apod.
 - rizikové třídy jsou nadále monitorovány, proběhnou zde preventivní programy primární prevence
- f) Škola **informuje sociální odbor** v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou a **rodiče odmítají spolupráci** se školou, popř. se jev opakuje, **nebo je žák v akutním ohrožení zdraví** po požití drogy.

C/ Při obdržení informace, že žák zneužívá návykové látky

1. Metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel, popř. pověřený pracovník:

- a) provede **diskrétní šetření** – zjistí citlivě co nejvíce informací (od kamarádů, rodičů, ostatních pedagogů apod. – v obecné rovině!)
- b) provede **pohovor s dítětem** – podle vztahu s dítětem buď osobně, nebo za přítomnosti jiné osoby (např. sociálního kurátora, psychologa, VP apod.). Poskytne kontakty na odborníky (Linka důvěry, PPP, SVP apod.)

2. Při důvodném podezření:

- a) citlivě **informuje rodiče**, upozorní na hrozící nebezpečí, na postup školy, doporučí odbornou péči
- b) **v případě negativní reakce rodičů** a v případě, že rodiče odmítnou zařídit pro žáka další péči, uvědomí **sociální odbor** (Městský úřad Šlapanice nebo jiný místně příslušný sociální kurátor – viz seznam kontaktů).

IV. Šetření a výslech policí

A/ Při vstupu policie do školy je tato povinna se prokázat:

- služebním průkazem nebo
- stejnokrojem s identifikačním číslem nebo
- odznakem služby kriminální policie nebo
- ústním prohlášením „policie“

(Ověření totožnosti při pochybnostech je možné provést telefonickým dotazem na pracoviště policie.)

B/ Při předvolání a předvedení studenta, podání vysvětlení apod. je možné toto provádět ve škole i mimo školu. Podle zákona mohou být mladiství vyslýcháni i bez účasti osob vykonávajících dohled nad nezletilými.

1. Škola zajistí dohled dospělou osobou, pokud to policie neodmítne. Je zaznamenáno číslo policisty, jméno převáženého dítěte, datum a čas. Policisté před převozem informují školu o tom, zda dítě vrátí zpět do školy, nebo jej odevzdají zákonnému zástupci.

2. Vyrozumění rodičů provádí policista předem (u osob mladších 15 let informuje také odbor sociálně právní ochrany mládeže). V případě, že tak neučinil, informuje rodiče třídní učitel nebo vedení školy – o způsobu vyrozumění se domluví s policistou. V případě, že vyrozumění rodičů by vedlo k maření vyšetřování, jsou tito informováni bezprostředně po souhlasu policie. Policista může úkon provést i v případě, že vyrozumění rodičů nelze zajistit a provedení úkonu nelze odložit.

3. Na požádání policie vedení školy poskytne vhodnou místnost, popř. zajistí pedagogický dozor.

C/ Při oznámení trestné činnosti

Je-li zaměstnanec školy svědkem trestné činnosti nebo se o ní dozví, **ohlásí to vedení školy**. Vedení školy **oznámí záležitost Policii ČR** a provede **písemný zápis** o oznámení trestné činnosti.

V. Neomluvená absence

1. Při neomluvené absenci žáka do 10 hodin pozve třídní učitel (dále TU) zákonného zástupce žáka k projednání neomluvené absence.

2. O jednání provede zápis, který obě strany podepíší. Zápis založí v dokumentaci žáka.

3. Při neomluvené absenci nad 10 hodin pozve TU zákonného zástupce žáka k projednání neomluvené absence na jednání výchovné komise.

4. O jednání je veden zápis s podpisem všech zúčastněných. Zápis založí TU v dokumentaci žáka a kopii pak výchovný poradce nebo ŠMP ve své dokumentaci.

5. V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka přesáhne 25 hodin nebo jde opakovanou neomluvenou absencí, ředitel školy zašle bezodkladně oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. Tato ohlašovací povinnost vychází z platné právní úpravy. Podklady k tomuto úkonu připraví TU.

6. TU **průběžně** uděluje výchovná opatření, případně navrhuje udělení výchovných opatření dle školního řádu. O udělení výchovného opatření informuje TU ihned zákonné zástupce a vše zapíše do žákovy školní dokumentace.

DŮLEŽITÁ TELEFONNÍ ČÍSLA

Škola	544 224 224
Škola - mobil	774 999 567
Policie ČR	158
Hasiči	150
Záchranná služba	155
Integrovaný záchranný systém	112
OSPOD Šlapanice	533 304 623 533 304 622
OSPOD Židlochovice	547 427 337 739 328 309
OSPOD Slavkov	544 121 177
Krizová linka	116 000
PPP Brno Hybešova	543 426 080, 731 658 683
Poradenské centrum Sládkova	548 526 802, 723 252 765
OMP Mgr. Lenka Cupalová	608 462 245
Spondea	608 118 088
OSPOD Hustopeče	519 441 012, 702 204 707

V Újezdě u Brna dne 7. 11. 2016